

Dil Öğretiminde İşlevsel Dil Bilgisi

Ahmet BENZER

4. Baskı

Prof. Dr. Ahmet BENZER

DİL ÖĞRETİMİNDE İŞLEVSEL DİL BİLGİSİ

ISBN 978-625-6357-81-5

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarına aittir.

© 2023, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayınevi**dir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

1. Baskı: Şubat 2020, Ankara

4. Baskı: Kasım 2023, Ankara

Yayın-Proje: Şehriban Türüldür
Dizgi-Grafik Tasarım: Tuğba Kaplan
Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Sonçağ Yayıncılık Matbaacılık Reklam San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı 48/48 İskitler/Ankara
Tel: (0312) 341 36 67

Yayıncı Sertifika No: 51818

Matbaa Sertifika No: 47865

İletişim

Macun Mah. 204. Cad. No: 141/A-33 Yenimahalle/ANKARA

Yayınevi: 0312 430 67 50

Dağıtım: 0312 434 54 24

Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60

İnternet: www.pegem.net

E-ileti: pegem@pegem.net

WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

Konuya ilk farkındalığım üniversite 2. sınıf öğrencisi iken konferansta bir hocanın ilgi uyandıran ifadeleriyle oluştu. Hoca; Osmanlıda sabah biriyle karşılaştığınızda “Sabah şerifleriniz hayır olsun!” ile başlayan bir sürü farklı kalıp olduğunu ve aynı şekilde birinden ayrılırken de pek çok seçeneğe sahip olduğumuzu söyleyip cümlesini şöyle bitirdi: “Bu kalıplardan hangisini kullanırsanız kullanın yeter ki *bay bay* demeyin!”.

Saygı ve hürmetle değerli hocam, bilim ve kültür adamı
Prof. Dr. A. Haluk Dursun’un anısına...

AHMET BENZER

1998-2002 yılları arasında lisans eğitimini Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalında tamamlamıştır. 2002-2008 yılları arasında Marmara Üniversitesi Eğitim Fakültesinde araştırma görevlisi olarak görev yapmıştır. 2004 yılında Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe öğretmenliği programında hazırladığı “Türkiye’de Ana Dili Eğitimi Müfredat Programları 1913-1981” başlıklı tezle yüksek lisans eğitimini tamamlamıştır. Doktora eğitimini 2008 Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe öğretmenliği programında “Fiilde Zaman, Görünüş, Kıp/kiplik” başlıklı tezle tamamlamıştır. 2008-2012 yılları arasında Marmara Üniversitesi Eğitim Fakültesinde yardımcı doçent olarak görev yapmıştır. Doçentliğini 2014 Türkçe Eğitimi alanında almış ve hâlen Marmara Üniversitesi, Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalında, Prof. Dr. olarak çalışmaktadır.

ORCID No: 0000-0003-3579-3699

ÖN SÖZ

Dil öğretiminde başarının sırrı, iyi betimlenmiş bir dil bilgisidir. Dil bilgisi iyi betimlenirse dilin kullanımın farklarını öğrencilere aktarmak daha kolay olur. Dilin iyi bir şekilde betimlendiğinin göstergesi ise dili oluşturan her bir dil biriminin sahip olduğu işlevlerin ortaya konmuş olmasıdır. Ana dili kullanıcısı çoğu zaman bu parçaları nedensiz tercih eder fakat tercih nedenlerini açıklayamaz. Yabancı dil öğrencisi ise dil birimlerini kullanabilmek için bilgiye ihtiyaç duyar. Bu bilgi, her bir parçanın sahip olduğu “işlev bilgisi” olup yalnızca doğru anlamın aktarılmasında değil, dil birimlerinin kişiye ve ortama göre tercih edilmesinde büyük önem taşır. Bu beceri aynı zamanda dile hâkimiyetin bir göstergesidir.

Kitap üç bölümden oluşmaktadır.

A bölümünde işlevsel dil bilgisinin teorik temelleri, işlevsel dil bilgisinin yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanımı ve konuyla ilgili yapılan araştırmalardan elde edilen sonuçlara yer verilmiştir. Bu kısımda işlevsel dil bilgisi yaklaşımının diğer dil bilgisi yaklaşımlarından farkı, neden kullanılması gerektiği, hangi dil bilgisi öğelerini içerdiği sorularına cevap verilmiştir.

B bölümünde Türkçenin yapı bilgisi anlatılmaktadır. Fontaine'e göre (2013: 3) dilin yapısını veya nasıl yapılandırıldığını anlamadan işlevlerin ortaya konması imkânsızdır. Bu bölümde Türkçenin kelime ve cümle oluşturma imkânları yapılar üzerinden anlatılmıştır. Tümevarım yaklaşımıyla konular harften cümleye doğru sıralama ile oluşturulmuş, kelime türleri ayrı bir tema olarak değil cümlenin oluşumunu sağlayan bir yapı parçası olarak ele alınmıştır. Dil öğrenenlerin bu kavramları zaten ana dillerinde biliyor olduğu varsayımından dolayı ikinci bölümde yapı bilgisi aktarılırken belli bir sınırlamaya gidilmiş ve Türkçenin dil bilgisi yapıları genel başlıklar altında verilmiştir. Burada derinlik yalnızca Türkçenin Avrupa dillerinden ve özellikle de İngilizceden farklılaştığı noktalarda olmuştur.

C bölümü, işlevsel yaklaşımının Türkçede uygulamaya geçildiği kısımdır. Bunun için “Bir yapı ile kaç farklı işlev aktarılabilir?” sorusu yerine “Bu işlev için kaç farklı yapı tercih edilebilir?” sorusuna cevap aranmıştır. Böylece önce işlev sonra işlevi yansıtan yapı ile örnek bir cümle yer almaktadır. Örnek cümle, işlevsel dil bilgisi yaklaşımına uygun olarak dili, kullanımdan ayırmadan betimleme uğraşının bir yansımasıdır. Bu aynı zamanda dildeki yapılarla işlevin nasıl oluştuğunu bağlam içinde görmeyi sağlayacaktır.

Kitabın sonuna madde öneri formu eklenmiştir. Buraya kitabın zenginleştirilebilmesine katkıda bulunabileceğiniz işlevleri ve yapıları not almanızı sağlayacak bir form yer almaktadır. Önerilerinizi, süreç içinde değişen ve değişecek olan işlev

ve yapılarla ilgili bilgilere dönük ekleme ve çıkarma tekliflerinizi *islevseldilbilgisi@gmail.com* adresine gönderebilirsiniz.

Kitabın amacı, ana dil ve hedef dil arasında köprü kurmaktır. Kitap boyunca Türkçe işlevsel olarak betimlenirken aslında var olan ancak yazıya geçmemiş pek çok işlev de bir araya getirilmiştir. Kitap bu özelliği ile Türkçe öğreten okutmanlar ve öğretmenlere, yabancılara Türkçe öğretimi alanında akademik çalışmalar yapan araştırmacılara, kitap yazarları ve Türkçe öğrenen yabancı öğrencilere hitap etmektedir.

Kitap Nasıl Oluştu?

2007 yılında Türkçe dil bilgisi kitapları taranarak yapılar ve sahip oldukları işlevler bir havuz içinde toplanmıştır. Derlem oluşturulurken dil bilgisi kitaplarındaki anlatıma bağlı kalınarak önce yapı ve sonrasında ona bağlı işlevler kayıt altına alınmıştır. Örneğin +*IAr* yapısının karşısında bu ekin aile, çokluk vb. işlevleri sıralanmıştır.

İkinci aşamada, mevcut dil bilgisi kitaplarının aksine işlevler başa alınarak her bir işlevin altına tek tek aynı işleve sahip yapılar eklenmiştir. Kullanıcının bir işlev içinde birden fazla yapıyı kullanırken yaşayabileceği zorluklar ve aynı işlev için farklı yapıları tercih etmelerinde kolaylık sağlamak adına yapıların yanlarında parantez içinde açıklama yapılmıştır. Örneğin, “Hoş geldiniz.” yapısının yanında “Ev sahibi söyler.”; “Hoş bulduk.” yapısının yanında ise “Misafir söyler.” şeklinde açıklamalar yer almaktadır.

Bugün kullandığımız pek çok uygulama benzerlerinden ayrıldığı müddetçe var olmaktadır. Instagram’ın Facebook’tan ayrılan özellikleri olmasaydı bugün milyonlarca kullanıcısı olmazdı veya WhatsApp yerine kullanılacak programlar olmasına rağmen pek çok kişi bu programların varlığından bile haberdar değildir. Bunun nedeni ise ortaya çıkan programların WhatsApp’tan farklı bir şey sunmamasıdır. Bunun gibi bir yapı, günümüze kadar ulaştıysa mutlaka bu yapıyı benzerlerinden ayıran bir özelliği vardır. Her bir yapıya çalışmada yer vermeye çalışmakla birlikte son aşamada bazı yapıların günümüz Türkçesinde kullanımdan düştüğünü tespit ettik. Örneğin ‘tahmin etme’ işlevinde kullanılan *hissikablelvuku* yapısı havuzdan çıkarılmıştır. Sonrasındaki 13 yıllık süreç içerisinde kullanımdan düşen yapılar havuzdan çıkarılmaya devam ederken bir yandan da yeni kullanımlar havuza eklenmiştir. Bununla birlikte bugün *ilgi*, *alaka* ve *münasebet* gibi yapılar günümüze kadar varlıklarını koruyabilmiş olmalarına rağmen bu yapıların zaman içerisinde işlevleri aynileşmiş ve sahip oldukları ayrımlar bir işlev altında erimiştir. Elinizdeki kitap art zamanlı bir çalışma olmadığı için yapılar aynı işlev altında eş değer şekilde dizilmiştir. Sadece bu 13 yıllık süreçte dildeki anlık değişimleri gözlemleyebilmek, süreçte tanık olmak mümkün olmuştur. Örneğin, dört yıl önce (2016) “kanka” erkekler, *kanki* bayanlar arasında kullanılırken bugün (2020) bu ayırım ortadan kalkmış, *kanka* kelimesi hem erkek hem de bayanlar arasında kullanılır olmuştur.

Ayrıca bu bölümde $2+2=4$ toplama işlemindeki gibi sonuçların dilde her zaman öngörülebilir olmadığını göreceksiniz. Örneğin $-+II$ ve $+sIz$ ekleri birbirlerinin zıddı işlevde olan iki ektir. Bununla birlikte *pahalı* kelimesi Türkçede varken bunun zıddı için $+sIz$ ekli kullanımı **pahasız* yoktur veyahut *işsiz* kelimesi varken **işli* kelimesi yoktur.

Bu süreçte web tabanlı derlem sitelerinden bir işlevi veren kaç farklı yapının olduğu sorusuna yönelik bir arama gerçekleştirilemediğinden bu konuda derlemelerden faydalanılamamıştır. Bununla birlikte yapıların sahip oldukları işlevleri

cümle içindeki diğer unsurların tesirinde kalmadan tek başlarına yansıtıp yansıtamamalarını test etme adına derlemlerden benzer örnekleri görmek için yararlanılmıştır. Bu amaçla “Bu yapı farklı cümlelerde aynı işlevi veriyor mu?” sorusunun cevabını bulmak için *Türkiye Ulusal Derlemi* ve *TS Corpus* derlemi taranmıştır.

Derlemde tespit edilen örnek cümlelerde işlev teyit edilmiş ancak cümlelerde de belirtilen işleve etki eden pek çok dil birimi olabileceği düşüncesinden hareketle bu cümleler kitaba işlevi veren en az yapı ile alınmıştır. Örneğin “Senden daha güzel.” cümlesinde karşılaştırma işlevini veren iki yapı vardır: +DAn eki ve *daha* kelimesi. Bu yapılar kullanıcı tarafından tek başına tercih edilse de “Senden güzel.” veya “Sen daha güzelsin.” karşılaştırma işlevini yerine getirmektedir. Kitapta öncelik yapıyı öne çıkarmak olduğu için işlevi veren en basit bağlam tercih edilmiştir. Bu amaçla cümleler oldukça sade olarak kitapta yer almaktadır.

Son aşamada her bir işlev altındaki yapılar kendi içinde üç seviyeye ayrılmıştır. Bu doğrultuda öncelikli Diller için Avrupa Ortak Başvuru Çerçevesi (Council of Europe, 2018) dikkate alınmıştır (TELC, 2013: 19). İkinci olarak alanda önemli bir boşluğu dolduran ve hâlâ tek olma özelliği taşıyan yetişkinlere yönelik Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretim Programından (Ankara Üniversitesi TÖMER, 2015) seviye atamalarında sık sık yararlanılmıştır. Bu kaynakta bulunmayan yapıların seviye atamalarında yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarına (İstanbul, Yedi İklim ve Türkçeye Yolculuk) başvurulmuştur. İnceleme sonrasında ders kitaplarındaki dil yapılarının seviye atamalarında birbirinden çok farklı olduğu tespit edilmiştir. Örneğin *Yedi İklim* setinde C seviyesinde herhangi bir dil bilgisi konusu ya da işlev verilmezken *İstanbul* setinde C1 seviyesinde birleşik zamanlar, fiilimsiler ve kuralı birleşik fiiller gibi dil bilgisi konularına yer verilmiştir. Aynı birleşik yapılar *Yedi İklim* setinde ise B2 seviyesinde yer almıştır.

Yapıların seviye kontrolü ve kararsız kalınan seviye atamalarında alan uzmanlarından yardım alınmıştır. Elde edilen görüşler doğrultusunda yapılar **A** (A1 ve A2 Başlangıç seviyesi), **B** (B1 + B2 Orta seviye) ve **C** (C1+ İleri seviye) olmak üzere 3 seviyeye ayrılmıştır. Ayrıca bu aşamada kitaptaki bir yapı farklı işlevlerde değişik seviyelerde yer almaktadır. Örneğin +IAr yapısı “çokluk” işlevi altında A seviyesinde iken “benzerlik” işlevinde ise C seviyesinde yer almıştır. Bu da her bir işlev altında yapıların tercih edilme seçeneği ve çeşitliliğinden kaynaklanmaktadır.

Ahmet BENZER

ORCID No: 0000-0003-3579-3699

İstanbul, 2020

Kitap Nasıl Kullanılır?

Kitapta bir tema altında işlevler yer almaktadır. Her bir işlevin altında işlevi veren yapı, o yapının kullanabileceği öğrenci seviyesi ve yapının kullanıldığı örnek cümle yer almaktadır.

Tema

4. İyi Dilekte Bulunma (Making Good Wishes)

İşlev

4.9. Vedalaşma (Saying good bye)

İşlevin açıklaması

Birinden ayrılırken gidenin ve geride kalan kişinin birbirlerine farklı yapılar kullanarak vedalaşırlar:

Seviye	Yapı	Cümle
A	Hoşça kal. (Giden kalana söyler.)	Hoşça kal!
		Güle güle. (Kalan gidene söyler.)
	Güle güle anneciğim!	Görüşürüz ~ Görüşmek üzere. (Giden ve kalan birbirine söyler.)
		Görüşürüz.
Bay bay! (Giden ve kalan birbirine söyler.)	Bay bay!	
B	Yolun açık olsun. (Kalan gidene söyler.)	Yolun açık olsun.
Selam söyle. (Giden, yakınlarına iletmesi için kalana söyler.)	Haydi, evdekilere selam söyle!	
Ellerinizden öperim. (Telefonu kapatırken yaşlı insanlara söylenir.)	Ellerinizden öperim.	

Seviye

Yapı

Yapının özel kullanımı

Örnek cümle

İÇİNDEKİLER

Ön Söz.....	v
Kitap Nasıl Oluşturdu?.....	vii
Kitap Nasıl Kullanılır?.....	ix

1. BÖLÜM TEORİK TEMELLER

1. Dil Bilgisi Yaklaşımları	1
2. İşlev Nedir?	1
2.1. Yapısalci Yaklaşımdan İşlevci Yaklaşımına	2
2.2. İşlevsel ve Üretimsel Dil Bilim Yaklaşımı	3
3. İşlevsel Dil Bilgisi Nedir?	4
4. Yabancılarla Türkçe Öğretiminde İşlevsel Dil bilgisinin Yeri.....	5

2. BÖLÜM YAPI

1. Harf Yapısı (Letter Structure)	9
1.1. Ünlü Harfler (Vowels)	10
1.1.1. Ünlü Düşmesi (Vowel Elision).....	11
1.1.2. Ünlü Daralması (Vowel Reduction)	12
1.2. Ünsüz Harfler (Consonants)	13
1.2.1. Ünsüz Benzeşmesi (Consonant Assimilation).....	13
1.2.2. Ünsüz Yumuşaması (Softening of Consonants)	13
1.2.3. Ünsüz Düşmesi (Consonant Deletion).....	15
1.2.4. Ünsüz Türemesi (Consonant Epenthesis)	16
2. Hece Yapısı (Syllable Structure).....	18
2.1. Türkçede Hece Birleşimi (Joining Turkish Syllable)	18
3. Kelime Yapısı (Word Structure)	19
3.1. Kök Yapısı (Root Structure).....	19
3.2. Ek Yapısı (Suffix Structure).....	19
3.2.1. Kaç çeşit ek vardır? (How many different types of suffixes are there?)	20
3.2.2. Ekler Nasıl Yazılır? (How are Suffixes Written?)	20
4. Hâl Eki Yapısı (Case Suffix System)	23
4.1. Yalın Hâli (Nominative).....	23
4.2. +I Hâli (Accusative).....	23

4.3. +A Hâli (Dative).....	23
4.4. +DA Hâli (Locative)	24
4.5. +DAn Hâli (Ablative)	24
5. Cümle Yapısı (Syntax).....	24
5.1. Yüklem (Predicate)	24
5.1.1. Fiil (Verb).....	25
5.1.1.1. Yardımcı Fiiller (Auxiliary Verb)	26
5.1.1.2. Ek Fiil (Complementary Verb)	26
5.1.1.3. Ek fiilin İşlevleri (Functions of Complementary Verb)	27
5.1.1.3.1. Ek fiilin İşlevleri (Functions of Complementary Verb)	27
5.1.1.4. Fiilimsi (Gerundial)	27
5.1.1.4.1. Ad-fiil (Verbal Noun)	27
5.1.1.4.2. Sıfat-fiil (Participle)	29
5.1.1.4.3. Zarf-fiiller (Gerundium).....	31
5.1.2. Zaman (Tense)	33
5.1.2.1. Geçmiş Zaman (Past Tense)	34
5.1.2.2. Şimdiki Zaman (Present Continuous Tense)	34
5.1.2.3. Gelecek Zaman (Future Tense).....	35
5.1.2.4. Geniş Zaman (Aorist).....	35
5.1.3. Kip (Mood)	36
5.1.3.1. İstek Kipi (Optative).....	36
5.1.3.2. Dilek-Şart Kipi (Desiderative).....	36
5.1.3.3. Gereklilik Kipi (Necessitative).....	36
5.1.3.4. Emir Kipi (Imperative)	37
5.1.3.5. Kip eklerinin zaman ekleriyle kullanımı (Use of mood suffixs with tense suffixs).....	37
5.1.3.5.1. İstek Kipi (Optative)	37
5.1.3.5.2. Dilek-Şart Kipi (Desiderative).....	38
5.1.3.5.3. Gereklilik Kipi (Necessitative).....	39
5.1.3.5.4. Emir kipi (Imperative).....	39
5.1.4. Kiplik (Modality)	39
5.1.4.1. Zaman eklerinin kiplik özellikleri (Modality characteristics of tense suffixes)	39
5.1.5. Görünüş (Aspect)	40
5.1.5.1. Bitmişlik (Perfect Aspect)	41
5.1.5.2. Sürme (Progressive Aspect)	41
5.1.5.3. Bitmemişlik (Imperfect Aspect)	41

5.1.6. Zaman, Görünüş ve Kiplik Üçgeni (Tense, Aspect and Modality Triangle).....	41
5.1.6.1. -mİş Ekinin Kullanımı (Use of -mİş Suffix).....	42
5.1.6.2. -DI Ekinin Kullanımı (Use of -DI suffix).....	43
5.1.6.3. -(I)yor Ekinin Kullanımı (Use of -(I)yor suffix)	44
5.1.6.4. -AcAK Ekinin Kullanımı (Use of -AcAK suffix).....	44
5.1.6.5. -A/ır Ekinin Kullanımı (Use of -A/ır suffix)	45
5.1.6.6. Yapılarda Zaman, Görünüş ve Kiplik İşlevleri (Tense, Aspect and Modality Functions in Structures)	46
5.1.6.7. Zaman, görünüş ve kiplik birlikteliği (Tense, aspect, modality joining).....	47
5.1.7. Çatı (Voice)	47
5.1.7.1. Öznesine Göre Çatı	47
5.1.7.1.1. Etken fiil (Active).....	47
5.1.7.1.2. Edilgen Fiil (Passive)	47
5.1.7.1.3. İşteş Fiil (Reciprocal).....	48
5.1.7.1.4. Ettirgen Fiil (Causative)	49
5.1.7.2. Geçişli ve Geçişsiz Fiiller (Transitive and Intransitive Verbs)	49
5.1.7.2.1. Geçişli Fiil (Transitive Verb).....	49
5.1.7.2.2. Geçişsiz Fiil (Intransitive Verb).....	50
5.2. Özne (Subject).....	51
5.2.1. Ad (Noun)	53
5.2.1.1. Tanımlık (Article)	54
5.2.1.2. Cinsiyet (Gender).....	55
5.2.1.3. Somut Ad (Concrete Noun).....	55
5.2.1.4. Soyut Ad (Abstract Noun)	55
5.2.1.5. Cins Ad (Common Noun).....	55
5.2.1.6. Özel Ad (Proper Noun).....	55
5.2.1.7. Ad Tamlamaları (Noun Phrases).....	55
5.2.1.7.1. Belirtili Ad Tamlaması (Determinative Noun Phrase)	56
5.2.1.7.2. Belirtisiz Ad Tamlaması (Indefinite Noun Phrase)	56
5.2.2. Zamir (Pronoun)	57
5.2.2.1. Kişi Zamirleri (Personal Pronouns).....	57
5.2.2.2. İyelik Zamirleri (Possessive Pronouns)	58
5.2.2.3. İşaret Zamirleri (Demonstrative Pronouns)	59
5.2.2.4. Soru Zamirleri (Interrogative Pronouns).....	60
5.2.2.5. Dönüşlülük Zamiri (Reflexive Pronouns).....	60
5.2.2.6. Belirsizlik Zamiri (Indefinite Pronoun).....	60

3. BÖLÜM İŞLEV

1. Selamlaşma (Greeting)	79
1.1. Selam Verme (Greeting).....	79
1.2. Selama karşılık verme (Respond to someone's greeting).....	81
1.3. Tanışma (Becoming Acquainted with somebody)	83
2. Soru-Cevap (Questions- Answer).....	84
2.1. Soru sorma (Question expressions)	84
2.2. Olumlu cevap (Positive answer).....	85
2.3. Olumsuz cevap (Negative answer).....	87
2.4. Soruyu anlamama (Not understanding the question)	87
2.5. Örnekli cevap (Answers with instance)	88
3. Seslenme (Addressing)	89
3.1. İnsanlara seslenme (Addressing people)	89
3.2. Sevgiliye~eşe seslenme (Addressing a boyfriend~husband)	93
3.3. Gruba seslenme (Addressing a group).....	94
3.4. Hayvanlara seslenme (Addressing an animal)	94
4. İyi Dilekte Bulunma (Making Good Wishes).....	95
4.1. Tebrik etme (Congratulation)	95
4.2. Alışveriş sonrası (After shopping)	96
4.3. Yeni doğan için (For a new-born).....	96
4.4. Evlenenler için (For newly married couples)	97
4.5. Sünnnet olanlar için (After a circumcision party)	97
4.6. Yeni bir eşya alan için (For new purchases)	98
4.7. Hasta biri için (For visiting an sick person)	98
4.8. Birinin ölümü hakkında konuşmak (Talk about someone's death).....	99
4.8.1. Baş sağlığı dileme (Condolence)	101
4.9. Vedalaşma (Saying good bye).....	102
5. Teşekkür (Thanks).....	103
5.1. Teşekkür Etme (Thanking)	103
5.2. Teşekküre karşılık verme (You are welcome)	104
5.3. Rica etme (To request)	105
5.4. İstek (Want)	106
5.5. Dilek (Wish)	107
5.6. Israr (Persistence).....	108
5.7. Emir (Order).....	109

5.8. Gereklilik (Necessity)	110
5.9. Özür dileme (Apologising).....	110
6. Olumlu Tepkiler (Positive Reactions).....	111
6.1. Yemeği beğenme (To like food).....	111
6.2. Eşyayı beğenme (To like an object)	112
6.3. Durumu beğenme (To like a situation).....	113
6.4. İnsanı beğenme (To like people).....	114
6.5. Şaşkınlık (Confusion).....	115
6.6. Mutluluk (Happiness)	117
7. Olumsuz Tepkiler (Negative Reactions).....	119
7.1. Olumsuzluk (Negative)	119
7.2. Beddua Etme (Curse)	119
7.3. Uyarı (Warning).....	121
7.4. Şart (Condition).....	122
7.5. Tehdit etme (To threaten)	123
7.6. Sınırlama (Restriction).....	124
7.7. Yasaklama (Prohibition)	125
7.8. Küçümseme (To humiliate).....	126
7.9. Acı çekme (Suffering).....	127
7.10. Acıma (Mercy)	128
7.11. Azarlama (Scolding).....	128
7.12. Kararsızlık (Indecision).....	130
7.13. Bıkkınlık (World weariness).....	130
7.14. Pişmanlık (Regret).....	132
7.15. Sitem (Reproach)	133
7.16. Üzüntü (Sorrow)	134
7.17. Özensizlik (Negligence)	135
8. Amaç ve Sebep (Goal and Cause)	136
8.1. Amaç (Goal)	136
8.2. Sebep (Cause)	136
8.3. Sonuç (Effect)	138
9. Zaman (Time).....	139
9.1. Geçmiş zaman (Past tense).....	139
9.2. Şimdiki zaman (Present tense).....	140
9.3. Gelecek zaman (Future tense).....	140
9.4. Geniş Zaman (Aorist).....	141

9.5. Sıklık (Frequency).....	141
9.6. Tezlik (Swiftness)	143
9.7. Süreklilik (Continuity)	145
9.8. Sıralama (Sorting)	146
10. Yaklaşıklık (Approximation)	147
10.1. Zaman (Time)	147
10.2. Miktar (Quantity)	148
10.3. Tahmin (Probability).....	149
10.4. İhtimal (Estimation).....	151
10.5. Şüphe (Doubt).....	152
11. Miktar (Quantity).....	154
11.1. Teklik (Singular).....	154
11.2. Çokluk (Plurality)	154
11.3. Yaş İfadeleri (Talking about age).....	155
11.4. Büyüklük (Size)	156
12. Karşılaştırma (Comparison).....	157
12.1. Kuvvetlendirme (Enriching).....	157
12.2. Üstünlük (Superiority)	160
12.3. Benzerlik (Similarity)	161
12.4. Abartma (Exaggeration)	162
12.5. Kesinlik (Certainty).....	163
12.6. Eşitlik (Equality)	165
13. Bağlantı (Connection).....	166
13.1. İlişki kurma (Related to).....	166
13.2. Aracılığıyla (By means of)	167
13.3. Beraberlik ve Birliktelik (Cooperation and Cooccurrence).....	168
13.3.1. Birliktelik (Cooccurrence)	168
13.3.2. Beraberlik (Cooperation)	169
13.4. Sahiplik ve Aitlik (Possession and Belonging).....	169
13.4.1. Sahiplik (Possession).....	169
13.4.2. Aitlik (Belong to).....	170
3. BÖLÜM MADDE ÖNERİ FORMU	171
KAYNAKÇA.....	172